

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologia Scholastica

Mayr, Anton

MDCCXXXII

Art. VIII. An detur Prædeterminatio Physica.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-84303](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-84303)

objecti, quòd hîc, & nunc præcîsivè, vel conditionatè cognoscitur: & unque aliud est à parte rei negatio, & res, quàm sola res. Sed hæc negatio, suo modo per statum existens, non est objectum scientiæ simplicis intelligentiæ, cum sit objectum contingens.

441. Habet itaque scientia simplicis intelligentiæ pro objecto rem, præcîndendo, an per statum, an per alienationem existat; quia vera est, quocunque modo objectum existat. Quòd autem scientia visionis non attingat objectum, nisi per statum existat, non probat, eam habere aliud objectum, quàm habeat scientia simplicis intelligentiæ: sed tantum, quòd minùs latè pateat, ut jam insinuat *num. 437.* sicut etiam terminus homo minùs latè patet, quàm terminus animal. Addendum tantum, quòd scientia visionis de re absolutè quidem futura, necdum tamen existente, sit quasi propositio duplex, quarum una DEUS affirmat negationem pro tali temporis differentia, alterà verò existentiam pro alia: & hæc altera tantum habet idem objectum cum scientia simplicis intelligentiæ de possibilitate rei, ut per se patet.

Hîs propter inferiùs dicenda fusiùs deductis, Resp. ad objectionem *num. 435.* propositionem, conc. maj. dist. min. actus absolutè futurus non potest videri ante decretum DEI absolutè, conc. min. non potest videri conditionatè, neg. min. & conf. ad hoc enim, ut eadem res affirmetur tantum conditionatè, non requiritur absoluta voluntas illud faciendi, quamvis requiratur ad hoc, ut affirmetur absolute. Sic ad hoc, ut verè affirmes absolute, quòd velis te convertere, opus est absoluta voluntate, vel decreto; ut tantum affirmes id conditionatè, si libereris à morbo, non requiritur absoluta voluntas, nec etiam absoluta liberatio.

442. Ob. 4. Si non datur decretum prædeterminativum Thomisticum, vel Scotisticum, debet dari decretum indifferens, applicativum omnipotentia Divinæ: sed hoc non potest admitti: ergo. prob. min. Decretum hoc haberet hunc sensum: *Concurrat, si creatura agat*: sed hunc sensum habere non potest: ergo. prob. min. vel intelligitur: si creatura agat per actionem distinctam: & non potest dari actio, in quam DEUS non influat: vel intelligitur: si agat per eandem actionem: & esset sensus: *Concurrat, si concurrat*: indignus decreto DEI: ergo. Resp. neg. maj. Inferiùs, quando explicabimus applicationem omnipotentia Divinæ, patebit, non esse necessarium decretum taliter indifferens. Juxta Patronos decreti sic indifferens, istud non habet unum ex dictis, sed hunc alium sensum: *Volo concurrere ad actum bonum: nolo impedire actum malum.* Alii dicunt, habere hunc sensum: *Volo concurrere pro jure electivo creaturæ ad actum ab ea determinandum*: in quo posteriore, si non involvatur aliqualis inclinatio ad actum malum (ut opponit Sagara in manuscriptis) nihil est DEO indignum. In nulla autem harum explicationum decretum hoc est conditionatum, sed semper absolutum.

ARTICULUS VIII.

An detur Prædeterminatio Physica.

443. **N**on abs re judicavi, quæstioni de decreto conditionatè præde-

terminante subungere controversiam de ipsa *Physica Prædeterminatione*, de qua, & Scientia Media, lis diuturna agitata est inter RR. PP. Dominicanos, & nostros, primò coram Cardinali Madruto, deinde coram Clemente VIII. ac tandem coram Paulo V. Pontificibus Maximis. Hæc juxta Antonium Goudinum, ex Ordine S. Dominici, acrem ejus defensorem, *4. p. Philosophie q. 3. a. 2. est influxus causæ primæ, in causis secundis receptus, quo illa istas physice, activè, & (ut statim explicat) præviè, movet, applicat, & ad agendum determinat.* Requiritur autem hæc prædeterminatio, seu præmotio, juxta suos Patronos ad omnes actiones creaturarum, tam naturales, quàm supernaturales, tam necessarias, quàm liberales: & in ordine ad actiones supernaturales est supernaturalis.

444. Cæterum, non quidem ab omnibus ejus assertoribus, omnia eadem prædicata ei tribuuntur: attamen in his communiter conveniunt: 1. Prædeterminatio est entitas quædam creata, five absoluta, five modalis, 2. Distincta ab actione causæ 2dæ: & hinc etiam non est actio vitalis, ut patet: item est à DEO liberrimè causæ 2dæ immissa; quia ratione hujus DEUS debet esse primum liberum, primum agens, primum determinans: & si præmotio etiam causæ 2dæ libera foret, ruerent omnia argumenta, quæ contra nos afferre solent adversarii, ut patebit consideranti: 3. Est creaturæ impressa transeunter, non permanentè; quia non est per modum habitus. 4. Præmotio est essentialiter necessaria, ut repugnet dari ullam actionem, & non dari prædeterminationem; cum aliàs auferretur DEO, ut ajunt, perfectio primi determinantis, & primi liberi. 5. Est essentialiter connexa cum actione creaturæ, ita, ut posita prædeterminatione sit metaphysicè impossibile, non dari actionem; aliàs enim non posset DEUS in decreto prædeterminante infallibiliter videre actiones liberas creaturarum absolutè futuras. Tandem 6. non est prior tempore ad actionem creatam: an sit prior naturâ, seu ex parte actus primi proximi (hæc enim synonyma sunt, nisi omnia nova quæstione de nomine obscurentur) modò in dubium vocatur; quamvis id antiquiores Thomistæ admiserint, atque etiam Goudin *loc. cit. num. præced.* ubi sic habet: *Quia motio, & applicatio virtutis activæ ad agendum est prius naturâ, quàm ipsa actio, sicut omnis via est prior suo termino, & omnis causa suo effectui; ideo motio illa dicitur prævia motio: seu præmotio.* item Gonet *tom. 4. tr. 7. de hæres. Pelag. disp. 1. a. 3. n. 27.* ubi docet, non dari in homine potestatem perfectam, atque completam ad actus salutares, nisi ei conferatur supernaturalis aliqua virtus, qua voluntas, saltem prius naturâ, physicè moveatur ad eos eliciendos. Sed de hoc inferiùs iterum.

445. Hanc Præmotionem ita explicatam acriter iuventur Thomistæ, & quidam etiam addunt præcipuos Societatis Doctores, Bellarminum, Suarezium, Pererium, & alios plures: ipsum etiam Molinam, qui tamen aliàs apud eosdem ob scientiam mediam, ut ajunt, inventam minimè honorificè audit; sed ista, & alia plura, quæ hinc inde sine fundamento sparguntur, refutata abunde sunt à Theodoro Eleutherio, & aliis, qui

insuper plures insignes Dominici Ordinis Doctores prædeterminationem dictam rejecisse testantur: neminem autem ex nostris, saltem qui alicujus nominis sit, eam defendisse commostrant. Mihi, cui fixum est scribere sine amaritudine animi, & sine aliorum offensione, non lubet similes controversias ingredi, quæ sæpe sunt causæ, ut lites non intra limites intellectus consistant, sed ad voluntatem etiam transeant, non sine omni charitatis mutuae vulnere. Tantum dico, Bellarminum in Ascetico Opusculo *De Ascensione mentis in DEUM* (quod senex ultimis annis scripsit) ita habere *Gradu 12. c. 4. Posset fortasse responderi, DEUM videre cogitationes istas futuras in eternitate sua, cui omnia sunt præsentia, vel in prædeterminatione voluntatis sue. Sed, si ita esset, non esset mirabilis scientia ista; nam & nos possumus facile scire, quæ facturi sumus, vel quæ nobis præsentia sunt.* Alludit autem ad illud *Psalm. 138. v. 6.* quod præmiserat: *Mirabilis facta est scientia tua ex me.* De cætero omnis hæc, & restringendo insuper assertionem ad actus liberos creaturatum,

446. Dico cum omnibus nostris, & plurimis aliis. Non datur prædeterminatio physica. Probat. 1. auctoritate S. Thomæ, qui pluribus locis docet, voluntatem in actionibus liberis non ab alio, sed à se ipsa determinari. 1. mō de omni motione DEI universaliter loquens sic ait *Quodlibeto 1. a. 7. ad 2.* Sic DEUS movet mentem humanam ad bonum, quod tamen potest huic motioni resistere: at non potest, si vera est sententia opposita, ut infra pluribus ostendetur. 2. dō. l. 1. contra Gentiles c. 68. sic habet: *Dominium autem, quod habet voluntas supra suos actus, per quod in ejus est potestate velle, vel non velle, excludit determinationem virtutis ad unum, & violentiam cause externæ agentis.* Ecce! non tantum violentiam, sed etiam determinationem excludit libertas, quamvis non excludat, ut ibi ait, influxum causæ superioris: ergo hic non determinat ad unum. 3. tō. l. 3. contra Gentiles c. 159. *Cum hoc sit in potestate liberi arbitrii impedire Divine gratie receptionem, vel non impedire: atqui prædeterminationis immisionem, & hac posita consensum, impedire nemo potest.* 4. tō in 2. sentent. dist. 28. q. unica. a. 1. in corp. *Non enim esset homo liberi arbitrii, nisi ad eum determinatio sui operis pertineret, ut ex proprio judicio eligeret hoc, aut illud: ergo non DEUS, sed homo determinat.* 5. tō iterum in 2. dū. dist. 39. q. 1. a. 1. in corp. *Ipsa enim potentia voluntatis, quantum in se est, indifferens est ad plura: sed quod determinatè exeat in hunc actum, vel in illum, non est ab alio determinante: ita habet teste Gormaz de DEO n. 634. exemplar Parisinum: & ita etiam habet exemplar, quo ego usus sum, Gothicis typis excusum: adeoque non legendum ab alio determinatè: ut aliqui volunt; quia esset sensus hiulcus, nec etiam adversariis favens, juxta quos esset à DEO determinatè.* 6. tō eadem questione 1. a. 2. in corp. scribit: *Hoc autem (dominium in actus) est in homine secundum illam potentiam, quæ ad plura se habet, nec ad aliquod eorum determinatur, nisi ex seipsa, quod tantum voluntati convenit.* 7. mō in 4. dist. 49. a. 3. questiuicula 2. ad 1. ait: *Potentia rationalis se habet ad opposita in his, quæ ei subjunt, & hæc sunt illa, quæ per ipsam de-*

terminantur: non autem potest in opposita illorum, quæ sunt ei ab alio determinata: & ideo voluntas non potest in oppositum ejus, ad quod ex Divina impressione determinatur, scilicet in oppositum finis ultimi; potest autem in oppositum eorum, quæ ipsa sibi determinat, sicut sunt ea, quæ ordinantur in finem ultimum, quorum electio ad ipsam pertinet. Plures similes textus videre potes apud Platellium de scientia media. Ex quibus patet, Angelicum asserere, quod voluntas habeat dominium suorum actuum liberorum, nec ad hos ab alio, quam à seipsa determinetur: & si etiam à DEO, seu Divina impressione ad aliquid determinetur, non possit oppositum liberè facere: ergo juxta S. Thomam prædeterminatio physica non stat cum libertate, adeoque non datur.

447. Confirm. S. Augustinus l. 12. de civit. DEI c. 6. ait, quod si duo sint æqualiter animo, & corpore affecti, & æquali tentatione ex aspectu pulchritudinis corporalis tenerentur, si unus succumbat, alter non, ratio alia non sit, quam, *unum voluisse, alterum noluisse à castitate deficere:* ergo S. Doctor supponit, omnia in lapso, & stante, antecederent fuisse æqualia in animo, & corpore; aliis non probaret suum intentum, quod erat, ipsam voluntatem se facere malam; si enim non omnia forent æqualia, & uterque non habuisset æqualem libertatem, seu æqualibus constitutivis constantem, facile posset assignari disparitas, ut est clarum: atqui hæc non stant cum sententia adstruente prædeterminationem; nam juxta illam neutiquam sunt paria omnia in his duobus tentatis; cum unus haberet prædeterminationem ad vincendum, alter ad succumbendum: quæ esset disparitas plusquam palmaris. Huc spectant etiam omnia illa S. Augustini dicta, adducta à n. 399. ubi adstruit scientiam mediam, quæ posita non datur prædeterminatio.

S. Chrysostomus homil. 12. in epist. ad Hebræos post medium de DEO, ejusque efficaci decreto sic ait: *Non antecedit nostras voluntates, ne ledatur liberum arbitrium.* S. Damascenus (ut eum citat Angelicus 1. p. q. 23. a. 1.) in 2. lib. de fide orth. c. 30. in principio: *Omnia quidem præcognoscit DEUS, non autem omnia prædeterminat: præcognoscit enim ea, quæ in nobis sunt, non autem prædeterminat ea: sed merita & demerita humana sunt in nobis, in quantum sumus nostrorum actuum domini per liberum arbitrium.* Ubi tamen addo, versionem S. Damasceni, quæ ego usus sum, non habere prædeterminat, sed præfinit.

De cæteris SS. Patribus sufficit in memoriam revocare, quod supra n. 429. de variis questionibus ab iis propositis diximus, dum de decreto objectivè conditionato egimus; nam sicut ibi diximus, quod ipsi, non de aliis excusandis, quod non sint mala, fuisset laborandum: sed potius de eo, quod non fuisset mala præscientia in decreto illo fundata: ita hic dicimus, quod ipsis etiam fuisset potissimum laborandum, ut excusarent prædeterminationem ad illos eventus, si hanc à DEO immitti censuissent.

448. Prob. conclusio 2. ratione. Prædeterminatio physica non stat cum libertate: ergo non potest admitti. prob. ant. Ille non est liber ad agendum, vel non agendum, (quæ est libertas contradictionis) vel ad oppositum agendum, (quæ est libertas contrarietatis, quæ utraque in homi-

homine saltem sapissime, imò fermè ordinariè debet admitti) qui non habet pro libitu suo aliquid essentialiter requisitum ad agendum, & simul habet essentialiter impedimentum actionis: atqui habens prædeterminationem e. g. ad amorem, non habet pro libitu suo prædeterminationem essentialiter requisitam ad odium, sed habet essentialiter impedimentum odii, scilicet prædeterminationem ad amorem: ergo non est liber ad agendum, seu ponendum odium. Eodem modo facile probatur, talem hominem non esse liberum ad amorem, si habeat prædeterminationem ad odium. minor syllogismi est adversariorum: major habet duo membra (quorum tamen quodlibet sufficeret ad probandam conclusionem) & probatur utrumque à pari. Pone tyronem pictorem, aut scribam, qui, ut lineam rectam ducat, essentialiter indigeat manu ductione Magistri, qui liberrimè, & inevitabiliter possit ejus manum ad rectam, vel curvam lineam determinare: pone insuper, quòd Magister discipulum dirigat ad ductum lineæ curvæ: num quis prudenter censere poterit, discipulum liberum esse ad lineam rectam ducendam, vel etiam non necessitatum ad lineam curvam? Certè nemo id dicet, & certius nemini, si quis id etiam dicat, persuadebitur.

449. Probatur conclusio. 3. Ne hic misceatur quæstio, in quo stet libertas, certum est ex Scripturis, & Patribus, hominem ita esse liberum, ut ei actiones, vel omissiones sint imputabiles ad laudem, vel vituperium, ad præmium, vel poenam: atqui prædeterminatus e. g. ad amorem objecti inhonesti tam parum potest castigari propterea, quòd eum amorem non omiserit, vel objectum illud non oderit, quàm parum tyro, inevitabiliter directus à Magistro ad lineam curvam, potest castigari, quòd non duxerit rectam, vel omiserit curvam. Confirmatur. Juxta opinionem adversam saltem non posset quis reprehendi comparative, e. g. non potuissent merito reprehendi à Christo *Matthæi ii. v. 21.* incolæ urbium Bethsaida, Capharnaum, & Corozaim, præ Tyrus, & Sydonis (qua de re egimus supra *num. 414.*) quia illi facile excusare se potuissent, eoquòd non fuerint prædeterminati ad conversionem, uti tamen prædeterminati fuissent Tyrus. Sicut tyro, determinatus ad lineam curvam, facile ostenderet, se non esse vituperandum præ alio, qui manu tractus ad rectam, non duxisset curvam.

Non autem potest retorqueri argumentum in nostram sententiam dicendo, Corozaitas etiam juxta nos excusationem potuisse prætere, eo quòd non fuerint positi in iis circumstantiis, in quibus DEUS prævidit, eos convertendos, sicut tamen positi fuissent Sydonii; nam refelluntur facile, reponendo, eos positos fuisse in iis circumstantiis, in quibus fuissent ponendi Sydonii, & habuisse gratiam æqualem, cui, si voluissent, non minùs, ac illi, cooperari potuissent, quo casu prævisi fuissent consensuri: adeoque culpam omnem penes ipsos manere, ob quam merito vituperentur. Confirmatur 2. In adversa sententia non potest explicari, quòd, & quomodo detur auxilium purè sufficiens: atqui hoc debet explicari (nam etiam, qui non bene agit, adeoque prædeterminatus non est, debet sepe vi præcepti Divini, vel humani bene agere,

adeoque debet habere auxilium purè sufficiens, hoc est, quod non conjungitur cum effectu: & certè post decreta Innocentii X. & Alexandri VIII. non potest negari, quòd sapissime tale auxilium detur) ergo. prob. ma. Si datur prædeterminatio, e. g. ad amorem præceptum, tunc essentialiter sequitur actus amoris, & auxilium non est purè sufficiens: si no. datur prædeterminatio ad amorem, tunc deest aliquid essentialiter requisitum, quod pro libitu hominis non potest acquiri: ergo non est explicabile, quomodo, aut quando habeatur pura sufficientia, seu auxilium purè sufficiens.

450. Probatur conclusio 4. Prædeterminatus non tantum (quod hucusque probatum) non habet potentiam ad oppositum, sed habet necessitatem ad actum prædeterminatum: ergo non habet libertatem. Antec. quidem fuit ex jam dictis, probatur tamen adhuc clariùs. Qui non potest impedire præmissas syllogismi legitimi, neque potest impedire conclusionem ex iis rite illatam: sed juxta adversarios prædeterminatus non potest impedire præmissas, ex quibus legitime inferitur actio: ergo neque potest hanc impedire: ergo est necessitatus ad eam. ma. negari non potest; qui enim non potest impedire identitatem in tertio, neque potest impedire identitatem inter se. Sanè, qui non potest impedire veritatem istarum præmissarum: *Omnis in peccato mortali mortuus damnatur: sed Petrus est in peccato mortali mortuus:* neque potest impedire, quòd minùs vera sit conclusio: *ergo Petrus damnatur.* probatur jam min. superioris syllogismi. Juxta adversarios nullus homo potest impedire circa se veritatem istarum præmissarum: *Omnis prædeterminatus consentit: sed ego sum prædeterminatus:* ergo neque potest impedire conclusionem: *ergo ego consentio:* subsumo: sed consensus, quem non possum impedire, est mihi necessarius: ergo.

Idem argumentum brevius sic proponitur. Qui habet antecedens inimpedibile, & essentialiter connexum cum aliqua actione, necessariò eam ponit: sed prædeterminatus habet tale antecedens: ergo. ma. si negetur, etiam negabo, ligatum vinculis insolubilibus necessariò manere in loco, cui alligatus est: negabo etiam, Beatos in cælo necessariò amare DEUM &c. Confirm. solidè ex Tridentino. Hoc *sess. 6. c. 5.* docet, quòd homo possit gratiam illam, cui hic & nunc cooperatur, abjicere. & *Can. 4.* quòd possit ei dissentire, si velit: ergo hæc gratia non stat in prædeterminatione physica (ut tamen adversarii supponunt, & ex SS. Patribus, præsertim Augustino, & Thoma probare contendunt) prob. conf. Est impossibile, ut prædeterminatio sit sine suo actu: ergo non potest ei homo dissentire, nec eam abjicere; quia dissentire est conjungere cum illa dissensum: & abjicere significat hic idem, ac rejicere, seu non assentiri; hoc enim est rejicere incitamentum ad aliquid. Quod si etiam abjicere intelligi vellent in sensu physico, tamen prædeterminatio non posset abjici; quia nec potest expelli ab homine, nec impediri.

451. Prob. conclusio 5. Ex principiis adversariorum sequitur, debere etiam dari prædeterminationem ad actum malum; sed hoc non potest admitti: ergo. ma. negat Zummel cum

paucis, de quo vide Theodorum Eleutherium *Histor. de auxiliis* l. 2. c. 12. sed non servat consequentiam doctrinæ; nam rationes, quæ pro prædeterminatione afferuntur, e. g. ratio primi liberi, primi determinantis in DEO &c. vel universaliter probant, vel nihil. Unde alii distinguunt inter formale, & materiale peccati, sive inter formalem malitiam, & inter physicam entitatem actûs: & concedunt quidem, dari prædeterminationem ad physicam entitatem actûs, sed non ad formalem ejus malitiam, quam plures statuunt, esse negationem debitæ bonitatis in actu.

Verum omisâ hac distinctione actûs, & ejus malitiæ (de qua in tract. de peccatis) sic prob. mi. Juxta adversarios DEUS liberrimè immitteret talem prædeterminationem, qua determinaretur homo ad actum, ex quo sequeretur necessitate metaphysica formalis malitia, in quocunque tandem hæc consistat: ergo per ipsum staret, atque ab ejus voluntate proveniret, ut peccatum potius detur, quam non detur: ergo ipsi peccatum imputabile esset, & non homini, qui se conformaret voluntati Divinæ, adeoque potius bene, quam malè ageret. Nec adversarii distinguant iterum materiale peccati informaliter sumptum, & materialiter sumptum; quia quomodo-cunque distinguatur, aut sumatur, semper manet metaphysica connexio cum formali peccato, saltem mediata: unde sicut, qui trahit primum annulum catenæ, trahit etiam ultimum, qui mediata colligatus est primo: ita DEUS prædeterminans ad entitatem actûs, sive immediatè, sive mediata, attamen metaphysicè connexam cum formali malitia, etiam ad hanc imputabiliter, quia scienter, determinat: & non homo, qui nec malitiam formalem ab actu separare potest, nec ad entitatem actûs determinare: DEUM autem, & non hominem, imputabiliter determinare ad malum, adversarii constantissimè negant cum Tridentino sess. 6. can. 6. anathema dicente illi, qui dixerit, non esse in potestate hominis, vias suas malas facere, sed mala opera, ita ut bona, DEUM operari. ergo debent etiam negare id, unde hoc sequitur.

452. Conf. 1. DEUS non potest præcipere, aut suadere materiale peccati; quia esset author peccati: ergo multò minùs potest ad illud prædeterminare. prob. conf. Longè minùs determinant præcepta, & suasiones, quæ non necessariò inferunt actum, quam physica prædeterminatio: ergo. Confir. 2. DEUS juxta adversarios præciperet impossibilia, & quidem sub poena ignis æterni; dum ex una parte præciperet, ne peccaremus: & ex altera nobis immitteret determinativum metaphysicè connexum cum peccato: hoc de DEO ne quidem cogitari potest: ergo. Planè, si quis ligato vinculis insolubilibus, præciperet sub poena capitis, ut ambularet, aut tyroni, à Magistro inevitabiliter determinato ad lineam curvam, præciperet, ut duceret rectam, censeretur immitissimè impedire Chimærica. Confirm. 3. Saltem ridiculè, & imprudenter eo in casu immisâ prædeterminationis DEUS nos interiùs, & exteriùs hortaretur ad non peccandum, ut consideranti facilè patet: & tamen hoc semper facit, quandocunque peccamus: ergo.

ARTICULUS IX.

Expenduntur Responsa Adversariorum.

453. PRout variè à nostris Patroni prædeterminationis impugnantur, ita varias hinc inde responsiones, quibus vim argumentorum se evitare posse sperant, opponunt, quarum plures hic afferemus. Itaque primò plures, Recentiores præsertim, negant, prædeterminationem se tenere ex parte actûs primi: sed ajunt, eam se tenere, vel ex parte actûs secundi, vel ex parte actûs intermedii inter primum, & secundum, & esse tantum aliquam applicationem, seu determinationem causæ secundæ ad agendum, ita, ut sine illa habeatur totus actus primus proximus completus, seu tota potentia expedita, adeoque tota libertas. Addunt, hinc voluntatem, etiam non prædeterminatam, habere omnia requisita ad posse, licet non habeat omnia requisita ad agere. Sed in primis non videntur ita locuti antiquiores, neque etiam Gonetius, ut indicavimus suprà num. 444. 2dò hac ratione pro ipsis non stant SS. Patres, quos nobis opponunt, quasi gratiam efficacem physicè prædeterminantem adituant; nam hi eam gratiam vocant vires efficacissimas, & Catechismus Romanus (quem adversarii sibi valde favere existimant) virtutem intimam & vim occultissimam appellat: sed planè vis, vires, & virtus simpliciter dicta, se tenent ex parte actûs primi; cum synonyma sint cum potentia; nisi antiqua eorum significatio penitus invertatur: 3iò Prædeterminatio est essentialiter requisita ad actionem, non quidem pro priori temporis, tamen pro priori naturæ, estque ab actione creaturæ realiter distincta: est applicatio causæ ad agendum: cur ergo non constituat actum primum; cum alia, ita se habentia, præsertim omnis applicatio causæ, constituent semper actum primum? Sic etiam dici posset, manuuctionem Magistri, vel morum, ab hoc in manu tyronis scribæ productum, non constituere actum primum, adeoque dari potentiam totam expeditam ad scribendum, vel lineam ducendam absque ea manuuctione. Adde, quòd adversarii explicare non possint actum primum expeditum ad posse, in quantum diversus est ab expedito ad agere, nisi per illum intelligant tantum potentiam remotam, vel impeditam, qualem habet lapis e. g. ad decidendum, dum actu projicitur sursum: quæ potentia utique non est proxima, nec sufficiens ad liberè merendum, vel demerendum.

454. 4tò. Dato, & non concessio, quòd prædeterminatio non se teneat ex parte actûs primi, est saltem effectus simultaneus, cum actione creaturæ essentialiter connexus, & ad hanc essentialiter requisitus, à DEO tamen liberrimè producendus, ita, ut creatura eum pro libitu suo acquirere non possit: atqui, cui non est liber unus effectus ita simultaneus, illi nec est liber alter effectus connexus: ergo creatura non est libera sua actio. minor patet intelligenti terminos. sic e. g. qui non potest movere unam rotam in curru, vel horologio, non potest movere alias inter se implicatas: & sic de aliis.

5tò. Saltem ex parte actûs primi debet esse omni-